



STATENS UTDANNINGSKONTOR I ROGALAND

TILBAKEMELDING FRÅ KOMMUNEBESØK I GJESDAL KOMMUNE 26. SEPTEMBER 2000

INNLEIING

Statens utdanningskontor var på kommunebesøk i Gjesdal kommune 26. september 2000. Utdanningskontoret sitt føremål med slike besøk er å fremja dialog og kontakt og å få konkret kunnskap om situasjonen i kommunen. Med utgangspunkt i ny opplæringslov og arbeidet med innføringa av L97, vart det fokusert på kvalitetsutvikling og kvalitetsvurdering, og særleg på utviklingstiltak knytte til ungdomssteget. Gjesdal kommune planla detaljane i programmet saman med utdanningskontoret og sende inn utfyllande dokument før besøket. Utdanningskontoret er godt nøgd med førearbeidet.

Kommunebesøket starta på Gjesdal ungdomsskole med presentasjon av og omvisning på skolen. Utdanningsdirektøren fekk noko innsyn i kva for utfordringar kommunen står overfor når det gjeld å byggja ut eit skoletilbod som kan vera tenleg også om 10-15 år i ein kommune med så sterk folkevekst som den Gjesdal har.

Ved kommunebesøket i Gjesdal deltok følgjande frå kommunen: Ordførar Karl E. Aksnes, leiar av UKO Henry Tendenes, skolesjef Per Erga, Gry Hetlelid og Margot Bergesen ved skolekontoret, representant for PPT Egil Lunde og rektor i musikk- og kulturskolen Torill Tveit Munthe-Kaas.

Ved besøk på Gjesdal ungdomsskole møtte vi også: elevane Liv Anette Nordland og Terje Fotland Løvik, foreldrerepresentant Eivor Time, rektor Jakob Bergeland, rektor Arne Aanestad, rektor Hans I. Høie, rektor Jone Haarr, rektor Leif Reiestad, representant for Lærerforbundet Jan Einar Klefstad, klassestyrar Merethe Handegård og lærarane Per Heien og Geir Olaf Gjerde.

Frå utdanningskontoret deltok utdanningsdirektør Sigmund Sunnanå, rådgivar Audun Gjerde og rådgivar Mary-Ann Drange.

Rapporten er skriven med utgangspunkt i kommunebesøket, innsende dokument og annan kontakt mellom utdanningskontoret og Gjesdal kommune.

KVALITETSUTVIKLING OG KVALITETSVURDERING

Utviklingsarbeid

Gjesdal kommune framstår som utviklingsretta, og er medviten om at det må arbeidast på mange arenaer og område når ein ønskjer å endra praksis i klasserommet. Kommunen vil sjå arbeidet med kompetanseutvikling og kvalitetsutvikling i samanheng med Samtakprogrammet. Det vert satsa på fleire felt for å skapa ei utvikling. IKT er eit av

satsingsområda. Dirdal skole er med i PILOT- prosjektet og brukar IKT på eit breitt plan i undervisninga. Prosjektdeltakinga har ført til endringar i læringssyn, og av elev- og lærarrolle. Det blir arbeidd med elektroniske ferdaskrin, som inneber at elevane skal kunna ta vare på arbeida sine frå ungdomstrinnet og elektronisk føra desse med seg over i vidaregåande opplæring.

Gjesdal ungdomsskole har ny timeplanstruktur, IKT og friluftsliv som satsingsområde. Det er lagt vekt på tiltak for å styrkja tilpassa opplæring og leggja til rette for auka elevaktivitet og elevmedverknad.

Oltedal skole har omlegging av undervisninga, IKT og Samtak som satsingsområde. Ungdomssteget prøver ut fleksitid for elevane to dagar for veka.

Skolen i Gjesdal ønskjer å førebyggja åtferdsproblem gjennom å arbeida tverrfagleg. Dei fire skolane på Ålgård arbeider aktivt mot m.a. mobbing gjennom prosjektet Positivt Fokus. Solås skole prøver ut familieråd. Desse prosjekta blir utførte i nært samarbeid med barnevernet.

Kommunen gjennomfører leiingsprogrammet ”Ledelse mot år 2000” saman med Time og Forsand. Dette er planlagt koordinert med Samtakprogrammet. Vidare satsar kommunen på kompetanseutvikling gjennom permisjons- og hospiteringsordningar innafor IKT. Kompetanseutviklingstiltaka elles er gjennomførte i tråd med innsende planar. Etter utdanningsdirektøren si vurdering blir det nå arbeidd godt med kvalitetsutvikling i skolen i Gjesdal. Kommunen fokuserer på viktige område i ny læreplan. Utfordringa ligg i å setja rammer for felles ideologi slik at ein ikkje får for mange *ulike skolar innafor den same skolen*.

Skolevurdering

Kommunen har lagt Strategi for kvalitetsutvikling 1999-2001 til grunn for skolevurdering. I arbeidet har ein valt å setja fokus på elevaktivitet for slik å kunna seia noko om kvalitet. Ein har i tillegg teke med foreldra si vurdering, og ein har nytta seg av ekstern vurdering.

Foreldrerepresentanten var positiv til det arbeidet skolen gjer i forhold til elevane og foreldra. Særleg vart informasjonen mellom skole og heim trekt fram som eit viktig og godt tiltak.

Elevrepresentantane var også generelt positive til skolen. Nye arbeidsformer gjorde skoledagen meir meningsfylt, i følgje elevane.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

På dette området har kommunen to satsingsområde: Kompetanseheving hos lærarane gjennom permisjons- og hospiteringsordningar og kvalitetsutvikling generelt innafor IKT. Hospiteringsordningane er førebels ikkje komne i gang.

Dirdal skole er ein av deltakarskolane i PILOT prosjektet, og dei andre skolane i kommunen vil henta erfaringar frå Dirdal skole når det gjeld bruk av IKT i undervisninga. Bruk av IKT for å styrkja samarbeidet mellom skole og heim gjennom å nytta skolens nettside som kontakt, samlingar for lærarar for utveksling av erfaringar og vidareutvikling innan IKT, er nokre av tiltaka som er sette i verk.

Skolane har valt ulike løysingar når det gjeld elevane si kompetanseheving. Pedagogisk programvare med ulik progresjon er nytta, og elevane vil få tilbod om opplæring i utforming

av heimesider. Vidare ønskjer ein å bruka ressurselevar i arbeidet med å auka kompetansen og å utvikla kvaliteten. Dei utfordringar ein ser er: bruken av Internett og få til tenlege nettverksløysingar.

Organisering av arbeidet på det spesialpedagogiske området

I følgje representanten frå PPT har ein ikkje ventelister til PPT i kommunen. Tenesta har fem tilsette i fagstillingar. Ein ny stilling frå hausten 2000 kom som ei oppfølging av St meld 23. Kontoret legg vekt på å vera synleg i skolane, og på at det er høve til å følgja opp tiltaka ute i skolane. Arbeidsoppgåvene er så mange, mellom 70-80 saker pr. 100% stilling, at det i følgje PPT er vanskeleg å gjera systemretta arbeid slik Samtakprogrammet legg opp til.

Kommunen si satsing på tilpassa opplæring gjennom å gi fleire ressursar til skolane har ført til ein vesentleg reduksjon i volum når det gjeld arbeidet å skriva sakkunnige vurderingar. Utfordringa ligg i korleis PPT og skolane i fellesskap skal ivareta dette tilbodet, om skolane er fleksible nok, og korleis ein skal finna gode modellar.

Det går fram at dei fleste skolane har spesialpedagogiske team, og at den spesialpedagogiske kompetansen varierer mellom skolane. Det vart opplyst at kommunen har sett av 1 mill til kompetanseheving i eigen organisasjon og det skal lagast ein kompetansehevingsplan. Utdanningskontoret vil peika på at arbeidet med kompetanseheving innanfor det spesialpedagogiske arbeidsfeltet bør prioriterast

Musikk- og kulturskoletilbodet

Kommunen har i dag ei dekking på snautt 19 %, og har ikkje økonomi til å byggja ut tilbodet. Musikk- og kulturskolen har venteliste på 95 elevar. Barneteater er den av dei nye kulturformene som er teken med i tilbodet frå skolen. Rektor fryktar ei utvikling der øyremerka tilskot til musikk- og kulturskolar blir avvikla.

Skolebesøk

Besøket i Gjesdal vart gjennomført med møte på Gjesdal ungdomsskole. Vi fekk orientering om skolen, om arbeidet i skolen og høve til å møta elevar og lærarar i arbeid. For kommande skoleår vil Gjesdal ungdomsskole satsa på å utvikla eit rikt læringsmiljø for elevane. Skolen ønskjer m.a. å finna fram til andre organiseringsformer av skoledagen. Prosjektarbeidsforma er mykje nytta, og utdanningsdirektøren er imponert over entusiasmen hos lærarane som prøver ut nye arbeidsformer og ny organisering av skoledagen. På tross av at Gjesdal ungdomsskole er overfylt, går det fram at lærarane føler at ein nærmar seg intensjonane i L97 etter å ha kjørt ein del halvvegs løysingar dei siste tre åra. Lærarane gav samstundes uttrykk for at mangel på klasserom gjer at ulike arbeidsmåtar blir prøvde ut på dei ulike klassestega slik at ein får *mange ulike skolar innafor same skolen*. Denne utfordringa vart også påpeika av representanten frå foreldra.

ØKONOMI OG FORVALTNING

Skoleanlegg

Verken mediatek eller datarom og -utstyr ved Gjesdal ungdomsskole er tilfredsstillande. Skolen er sprengt, og kommunen understreka den utfordringa dei har i å sikra elevane eit tenleg framtidretta skoleanlegg.

Til tross for at kommunen brukar nærare 50 % av netto driftsmidlar i skolesektoren og har sett inn eller planlagt å investera om lag 50 mill. i skoleanlegg og utstyr i åra fram mot 2001, til nye bygg og rehabilitering, til uteanlegg og inneklima/ventilasjonsutbetring, har skolen tronge rammer. Det går også fram at heile 83% av driftsrammene for skolane i Gjesdal er bundne til løn. Det seier seg sjølv at skolane har lite spelerom med dei driftsmidla som står att.

Driftsrammer

SSB-statistikken for 1999 viser at Gjesdal ligg klart under både lands- og fylkesgjennomsnittet med omsyn til drifts- og lønsutgifter pr. elev. GSI-statistikken for 1999/2000 viser samstundes at Gjesdal kommune gir spesialundervisning til 8,6 % av elevane i grunnskolen. Til samanlikning er gjennomsnittstala for landet og fylket om lag 6 %.

Kommunen ligg tilsvarende relativt høgt når det gjeld timerressursar utover minstetimetallet samanlikna med lands- og fylkesgjennomsnittet. Desse tala må sjølvsagt sjåast i samanheng med at kommunen har eit høgt gjennomsnittleg elevtal pr. klasse og relativt mange elevar pr. årsverk.

UTVIKLINGSOMRÅDE FOR KOMMUNEN

Kommunen er i gjennomføringsfasen av ei omorganisering som har skapt forventningar. Frå tradisjonell etatsorganisering ønskjer ein nå å ha sju tenestoområde, der tenestoområdet opplæring vil inkludera skolar, skolefritidsordning, vaksenopplæring og PPT.

Kommunen har ein svært ung folkesetnad og ønskjer å prioritera barn og unge. Inntektsmessig ligg kommunen tredje sist blant kommunane i fylket vårt, samstundes som folkeauken er 3-3,5 % pr. år. Kommunen har ikkje meir skolekapasitet enn kva ein treng, særleg gjeld dette Ålgård. Medan t.d. Dirdal har eit godt, rommeleg og tidsrett skolebygg, er Gjesdal ungdomsskole sprengt. Samstundes kan ein ikkje flytta elevar mellom skolekrinsane. Politisk leiing i kommunen peika på at ein kan få til kvalitetsheving, men ikkje kapasitetsheving der det er størst behov. Frå kommunen si side spurde ein seg om ein kanskje kunne utnytta skolebygga til undervisning utover ettermiddagen for å avhjelpa problemet ved Gjesdal ungdomsskole. Det er utdanningsdirektøren sitt syn at kommunen må prioritera å finna permanente og framtidretta løysingar på kapasitetsproblema ved Gjesdal ungdomsskole. Ei eventuell undervisning lagd til ettermiddagstid kan ikkje vera anna enn ei mellombels kriseløysing. Vidare vart det frå kommunen si side peika på at kommunen vil få fleire utfordringar i høve til førebyggjande barne- og ungdomsarbeid, og i høve til at familiar med funksjonshemma barn som flyttar til kommunen er aukande.

Kommunen har ikkje økonomi til innkjøp av utstyr, eit døme kan vera framtidretta IKT løysingar. Ved Gjesdal ungdomsskole har ein t.d. 18 maskinar til kring 400 elevar. Utdanningsdirektøren vil understreka at går ein ut frå at halvdelen av elevane har PC og

Internettilgang i heimen, er det særleg viktig at skolen ivaretar behova hos den andre halvdelen av elevane.

Kommunen manglar eigen vaksenopplæringsplan. Utdanningsdirektøren minner om at kommunane er lovpålagde å ha ein plan for vaksenopplæring, anten som eigen plan eller som del av anna planverk som t.d. i planar for næringsutvikling.

Eit anna utviklingsområde er å styrkja den spesialpedagogiske kompetansen i skolane. Skolane har ikkje spesialpedagogiske team med formell kompetanse.

AVSLUTTANDE MERKNADER

Utdanningskontoret fekk godt innsyn i utviklinga i skolesektoren gjennom kontaktbesøket. Opplegget og gjennomføringa av besøket gav nyttig og god informasjon. Statens utdanningskontor takkar Gjesdal kommune og Gjesdal ungdomsskole for eit verdfullt, men kanskje vel innhaldsfyllt kontaktmøte. Vi ønskjer lukke til med det vidare arbeidet med utviklinga av skolen.

Stavanger 12.12.00

Sigmund Sunnanå
utdanningsdirektør

Mary-Ann Drange